

НАУКОВИЙ ВІСНИК

ЧЕРНІВЕЦЬКОГО УНІВЕРСИТЕТУ

Випуск 560

Педагогіка
та
психологія

**НАУКОВИЙ
ВІСНИК**

ЧЕРНІВЕЦЬКОГО УНІВЕРСИТЕТУ

Рік заснування 1996

Випуск 560

**Педагогіка
та
психологія**

Збірник наукових праць

**Чернівці
Чернівецький національний університет
2011**

у функціонуванні в соціальному та сімейному житті; окреслено основні напрями змін у молодих жінок на ринку праці.

АННОТАЦІЯ

Иоанна Смыла

МОЛОДЫЕ ЖЕНЩИНЫ НА РИНКЕ ТРУДА: ПЕДАГОГИЧЕСКИЙ АСПЕКТ

В предлагаемой статье рассмотрено функционирование молодых женщин на рынке труда в условиях процесса глобализации, европейской интеграции и новых профессиональных заданий в Польше; исследуется роль женщин и мужчин в разных сферах их деятельности; проанализировано препятствия, связанные с профессиональной карьерой женщин и причины их трудностей в социальной и семейной жизни; очерчено основные направления изменений у молодых женщин на рынке труда.

SUMMARY

Joanna Smyla

YOUNG WOMEN IN THE LABOUR MARKET: PEDAGOGICAL ASPECT

The given article focuses on the functioning of young women in the labour market under the conditions of globalization, European integration and professional targets in Poland; there is investigated the women and men's role in various spheres of their work; there is analyzed women's career barriers and the reasons of women's difficulty in functioning in social and family life; there is outlined the major directions of changes in young women in the labor market.

УДК 796.071.4.001

*Олена Сопотницька, Степан Кічук
(Тернопіль)*

ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ТРЕНЕРІВ

Система професійної підготовки фахівців, у тому числі й фахівців галузі фізичного виховання та спорту, розвивається у відповідності з вимогами сучасних соціально-економічних умов. У наш час, суспільство з ринковою економікою, що постійно розвивається, вимагає від закладів освіти підготовки конкурентоспроможних фахівців, здатних творчо, самостійно мислити, швидко пристосовуватися до змін, що відбуваються в навколишньому середовищі, готових до виконання своїх обов'язків у майбутній професійній діяльності. У зв'язку з цим значно розширюється обсяг знань та умінь, якими повинні володіти випускники навчальних закладів, розширюються вимоги до рівня їх підготовки.

Мета статті – уточнити сутність основних дефініцій, які необхідні для дослідження проблеми професійної підготовки майбутніх вчителів фізичної культури до тренерської діяльності в умовах особистісно-орієнтованого навчання.

Професійна підготовка фахівців до здійснення будь-якої професійної діяльності є предметом досліджень багатьох авторів. Зокрема, питання психолого-педагогічної підготовки студентів до різних видів педагогічної

діяльності висвітлено у працях О.Абдуліної, А.Алексюка, В.Арестенка, Г.Бала, В.Гордієнко, І.Бойчева, Б.Грицока, Ф.Скульського, С.Домбровського, А.Грищенкової, О.Дунаєвої, А.Крамаренко, Н.Кузьміної, Н.Ничкало, М.Приходько, В.Семиченко, С.Сисоєвої, З.Шварцман.

Підготовка фахівців фізичного виховання і спорту до окремих видів діяльності стала предметом досліджень А.Артюшенко, В.Лизогуба, Г.Генсерук, Л.Демінської, О.Ємця, П.Єфіменка, Г.Кондрацької, Е.Пацькуна, А.Чорноштана, Б.Шияна, Ю.Шкрєбтія, Т.Лахманюк.

«Професійна підготовка» являється одним із важливих понять нашого дослідження, але спочатку розглянемо поняття які йому передують: «підготовка» і «готовність».

Розглянемо поняття «підготовка». Тлумачний словник української мови [4,с.473] та психолого-педагогічний енциклопедичний словник [9] термін «підготовка» пояснює як запас знань, навичок, досвід, набутий у процесі навчання, практичної діяльності.

У словнику В.Даля [2] термін «підготовка» трактується як стан попереднього виконання чого не будь, а «підготувати», за С.Ожеговим і Н.Шведовою [8], означає навчити, дати необхідні знання для чого не будь.

Як вважає О.А.Абдуліна загально педагогічна підготовка – це формування вчителя, який володіє основами педагогічної теорії та загально педагогічними вміннями, навичками. Загально педагогічна підготовка забезпечує студентам наукове пізнання і оволодіння педагогічною діяльністю, закладає загальнотеоретичний фундамент для подальшої самоосвіти і підвищення кваліфікації вчителя [12].

Поняття «готовність» визначається як результат, стан, наслідок професійної підготовки особистості до певного виду діяльності, у тому числі педагогічної. Означена готовність не є природженим явищем, вона формується, розвивається і набуває кінцевого стану у результаті цілеспрямованої педагогічної діяльності [5].

У сучасній психолого-педагогічній науці готовність до того чи іншого виду діяльності трактується як цілеспрямоване вираження особистості, яке включає її погляди, ставлення, мотиви, почуття, інтелектуальні якості, знання, навички та вміння. Такі якості особистості педагога формуються в ході професійної підготовки і є результатом всебічного розвитку майбутнього вчителя відповідно до вимог обумовлених особливостями його педагогічної діяльності.

Дослідники проблем вищої школи [1] розглядають поняття «готовність» до професійної діяльності як складне соціально-педагогічне явище, комплексну єдність особистих індивідуально-психологічних якостей та систему професійно-педагогічних знань і умінь.

Як відзначає В.А.Сластьонін [1], готовність до діяльності – це особливий психологічний стан, який характеризується наявністю у суб'єкта

структури визначених дій і постійним усвідомленням їх виконання. Він включає визначення способів діяльності, оцінку своїх можливостей та необхідність досягнення певного результату.

На думку А.Й.Капської [1], готовність до професійної діяльності – це стійка характеристика особистості, яка проявляється і формується в процесі діяльності і є складовою готовності до педагогічної діяльності. Готовність набуває значення тільки в діяльності, керованій усвідомленою метою.

На думку А.Ф.Линенко, готовність студентів педагогічних навчальних закладів до професійної діяльності є цілісним стійким утворенням, що мобілізує особистість включитися в цю діяльність. Структуру готовності вона визначає як сукупність таких взаємопов'язаних компонентів: педагогічна свідомість, педагогічні здібності, мотиви діяльності, емоційно-позитивне ставлення до діяльності вчителя.

М.І.Дьяченко та Л.А.Кандилович [1] розглядають «готовність» як професійну якість особи, що є складним психологічним утворенням і охоплює мотиваційний, орієнтаційний, вольовий та оцінний компоненти. Вченими визначено динамічну структуру станів психічної готовності до складних видів діяльності, структурними елементами якої є:

а) усвідомлення людьми своїх потреб, вимог суспільства, поставленого завдання, цілей;

б) осмислення та оцінка вимог, відносно яких проходять подальші дії, актуалізація досвіду, пов'язаного з попереднім виконанням завдань подібного роду та визначення на цьому підґрунті найбільш імовірних та додаткових способів розв'язання завдань;

в) прогнозування прояву своїх інтелектуальних, емоційних, мотиваційних та вольових здібностей, оцінка співвідношення своїх можливостей, рівня вимог та необхідності досягнення певного результату;

г) мобілізація сил відповідно до умов та завдання, самоорганізація в досягненні мети.

Отже, в науковій літературі готовність майбутнього фахівця до професійної діяльності ґрунтується на таких основних засадах: мотивації діяльності; глибоких теоретичних знаннях про цю діяльність і професійних уміннях щодо її виконання; особистісних якостях майбутніх педагогів.

Узагальнивши вищевикладені судження різних науковців з приводу даного питання, можна дійти висновку, що «підготовка» є процесом, а «готовність» – результатом цього процесу, результатом професійного навчання.

Сутність поняття «професійна підготовка» в основному зводиться до таких аспектів:

а) процесу передачі знань, умінь, навичок тим, хто навчається: «процес повідомлення учням відповідних знань і умінь»;

б) процесу оволодіння знаннями, уміннями, навичками;

в) процесу і результату або лише результату, кінцевого продукту.

У цьому випадку професійна підготовка визначається як «процес і результат діяльності, спрямованої на оволодіння визначеним запасом професійних знань, умінь і навичок, а також якостей особистості, необхідних для успішного здійснення професійної діяльності» чи як сукупність спеціальних знань, навичок та вмінь, якостей, трудового досвіду і норм поведінки, що забезпечують можливість успішної праці з певної професії» [3].

За твердженням В.Коцур, професійна підготовка фахівця – процес оволодіння необхідними знаннями і навичками, результатом якого є якісна характеристика професіоналізму [12].

Узагальнюючи наведені вище визначення, можна зробити висновок що під професійною підготовкою розуміють сукупність спеціальних знань, умінь і навичок з конкретної професії і спеціальності, соціально-значущих якостей особистості, що дозволяють виконувати професійні обов'язки в певній галузі діяльності [10].

Аналіз досліджень проведений В.І.Наумчуком [7] показує, що професійна підготовка вчителя фізичної культури пов'язується перш за все з наявністю та рівнем реалізації професійно значущих знань, умінь, особистих якостей, про що свідчить значна кількість публікацій, присвячена цій проблемі. Важливими показниками, які характеризують професійну підготовку, є якість знань, високий рівень розвитку педагогічних умінь, належна спортивно-технічна підготовка, активна участь у громадському житті, любов до дітей та своєї професії. Означені показники дають можливість об'єктивно визначити рівень професійної готовності майбутніх фахівців до діяльності вчителя фізичної культури як результату їх професійної підготовки в університеті.

Професійну готовність науковець у своєму дослідженні розглядає як інтегративне стійке утворення, яке проявляється на основі сформованості потреб і здібностей та характеризується соціально-нормативним рівнем перетворення суспільних відносин у систему функцій індивіда, що визначає його ставлення до діяльності та її результативність.

В.І.Наумчук відзначає, ознаки, які характеризують знання та вміння фахівця. Так, серед ознак, що є показниками знань, виділяють такі, як: повнота, глибина, міцність, обсяг, рівень, узагальненість, систематичність, системність, конкретність, гнучкість, дієвість.

Розглянемо визначення поняття «тренер». В українському педагогічному словнику знаходимо поняття «тренер» (англ. trainer, від англ. train – виховувати, навчати) – викладач фізичної культури, спеціаліст у якомусь виді спорту. Веде навчально-тренувальну роботу, спрямовану на виховання та вдосконалення майстерності спортсменів, розвиток їхніх функціональних можливостей.

Тренер – одна з провідних фігур в спорті, без якого важко собі уявити сучасну спортивну діяльність. Професійна майстерність тренера – це результат постійно зростаючих знань і вмінь, організаційних здібностей і особистих якостей.

Згідно досліджень Т.В.Міхайлової [6], тренер – одна з найважливіших фігур усієї соціальної структури інституту спорту. На сьогоднішній день навіть без спеціальних досліджень можна констатувати: і в резервному, і в великому спорті для більшості тренерів педагогічний процес зводиться до управління спортивною підготовкою. Таке положення пов'язане з орієнтацією вищої фізкультурної освіти на визнання основної дисципліни в системі професійного навчання майбутніх спортивних педагогів так званої «Теорії спортивного тренування», де основна увага приділяється фізичному і техніко-тактичному удосконаленню, тобто безпосередньо організації тренувального процесу з точки зору планування, дозування і контролю за тренувальним навантаженням.

Тренерська діяльність багатогранна, це: і праця, і навчання, і спілкування. Розуміння тренування як взаємодії тренера зі спортсменом, спортсменів між собою, спортсмена та колективу, колективу та тренера, приводить до висновку, що тренер виступає керівником, людиною яка створює колектив і виховує спортсменів. Таким чином, тренер стає основною людиною чия поведінка, світогляд, прояв особистісних якостей формує у спортсменів систему стимулів для занять спортом, для самоствердження, самореалізації, для досягнення високих спортивних показників.

Ефективність майбутньої професійної діяльності тренера-викладача залежить від якості його підготовки, рівня професійних знань, умінь та навичок застосовувати здобуті знання на практиці, рівнем готовності здійснювати професійну діяльність у сучасних ринкових умовах.

Підготовка майбутнього тренера-викладача до професійної діяльності, загальний рівень його професійної майстерності залежить від комплексного підходу до побудови змісту освіти, виокремлення вагомих професійних знань, що сприяють оволодінню змістовою і процесуальною сутністю професійної діяльності майбутнього тренера-викладача, забезпечення інтегративних міждисциплінарних зв'язків у формуванні цілісної системи професійних знань, розробки і впровадження форм і методів, використання разом із традиційним інтерактивного навчання.

Отже, творчість тренера можна більш конкретно визначити як процес створення нових шляхів рішення різних типів педагогічних задач. Однак творча діяльність тренера специфічна, оскільки об'єкт педагогічної діяльності – особистість підлітка, що розвивається – є одночасно і об'єктом, активним учасником процесу виховання .

Оскільки предметом нашого дослідження виступає підготовка майбутніх фахівців фізичного виховання до тренерської діяльності, то

обґрунтування потребує суть означеного процесу. Розглянуті вище дефініції розкривали окремі аспекти загально педагогічної підготовки фахівця до педагогічної діяльності. Враховуючи те, що підготовка майбутніх учителів фізичної культури є частиною загально педагогічної підготовки, то розглянуті поняття ми вважаємо тотожними і дотичними до досліджуваного процесу. Варто зазначити, що вивчаючи проблему професійної підготовки майбутніх фахівців фізичного виховання та спорту, вчені розглядали різні аспекти цього напрямку [5]:

– сучасний стан професійної підготовки майбутніх фахівців фізичного виховання;

– шляхи підвищення кваліфікації вчителя фізичної культури;

– зміст теоретичної підготовки майбутніх вчителів фізичної культури у вищому навчальному закладі, до військово-патріотичного виховання, до фізкультурно-оздоровчої роботи;

– формування професійно-педагогічної спрямованості, та особистісної активності майбутнього вчителя фізичної культури.

Однак логічного обґрунтування вимагає пояснення дефініцій, дотичних до цього процесу, в контексті яких виступають «майбутній фахівець фізичного виховання і спорту», «професійна підготовка майбутнього фахівця фізичного виховання і спорту».

Л.П.Сущенко поняття «майбутній фахівець фізичного виховання і спорту» інтерпретує як «особистість, яка цілеспрямовано здобуває у вищих навчальних закладах спеціальність, що пов'язана з організацією навчально-виховного процесу щодо підтримки певного рівня фізичної культури населення або спрямована на досягнення вищих спортивних результатів на олімпійській, світовій чи регіональній аренах у командному або індивідуальному вимірах» [11, с.211]. Логічним, на нашу думку до цього визначення буде пояснення поняття «професійна підготовка майбутнього фахівця фізичного виховання і спорту», яке Л.П.Сущенко трактує як процес, який характеризує технологічно обґрунтовані засади вищих навчальних закладів країни надати особистості такого рівня професіоналізму, завдяки якому вона стане конкурентноспроможною на ринках праці. буде самостійно організовувати фізичне виховання різних верств населення регіону й успішно працювати в усіх ланках спортивного руху [11].

Л.П.Сущенко вважає, що особистісно орієнтовану професійну підготовку майбутніх фахівців фізичного виховання та спорту у вищих навчальних закладах можна розглядати як науково обґрунтовану систему суб'єкт-суб'єктної взаємодії студентів і професорсько-викладацького складу вищого навчального закладу, в основу побудови якої покладено принцип особистісного підходу і яка інформаційно навантажена за змістом, індивідуалізована за формою, інтенсивна в часовому вимірі, має за мету

формування смислової парадигми особистості майбутнього фахівця фізичного виховання та спорту.

Результатом і головною метою особистісно-орієнтованої професійної підготовки майбутніх тренерів є формування смислової парадигми особистості майбутнього фахівця фізичного виховання та спорту, яку можна розглядати як інтегральне особистісне утворення особистості, що забезпечує її здатність до професійного самовизначення, професійної самоактуалізації та професійної самореалізації упродовж життя, здатність до неперервної фізкультурної освіти.

Особистісно-орієнтована професійна підготовка майбутніх фахівців фізичного виховання та спорту включає три взаємопов'язані складові: *професійну* – спрямовану на підготовку майбутніх фахівців фізичного виховання та спорту до опанування професійними знаннями, виконання професійних функцій, володіння видами професійної діяльності в контексті особистісно-орієнтованої парадигми освіти; *особистісну* – спрямовану на підготовку майбутніх фахівців фізичного виховання та спорту до професійного самовизначення, професійної самореалізації та професійної самоактуалізації упродовж життя; *технологічну* – спрямовану на формування її організаційно-методичних умов.

Структура професійної складової особистісно-орієнтованої професійної підготовки майбутніх фахівців фізичного виховання та спорту включає такі компоненти: *когнітивний, функціональний і діяльнісний*. *Когнітивний* компонент відображає зміст професійної підготовки майбутніх фахівців фізичного виховання та спорту. *Функціональний* компонент – професійну підготовку майбутніх фахівців фізичного виховання та спорту до виконання професійних функцій. *Діяльнісний* компонент – професійну підготовку майбутніх фахівців фізичного виховання та спорту до володіння видами професійної діяльності [11].

Таким чином, для реалізації мети дослідження необхідно знати фізичний зміст всіх вищевказаних понять, а саме: «підготовка», «готовність», «професійна підготовка», «майбутній фахівець фізичного виховання і спорту», «професійна підготовка майбутнього фахівця фізичного виховання і спорту», «тренер», «тренерська діяльність», «особистісно-орієнтоване навчання», що дозволить накреслити план педагогічного експерименту.

Список літератури

1. Генсерук І.Р. Підготовка майбутніх учителів фізичної культури до застосування інформаційних технологій у професійній діяльності: Дисс...канд.пед.наук: 13.00.04 – теорія і методика професійної освіти/ Тернопіль, 2005. – 222 с.

2. Даль В.И. Толковый словарь великорусского языка / В.И.Даль.–М.:Русский язык,1998.–688с.

3. Дягілева Л.Д. Підготовка курсантів вищих навчальних закладів МВС України до роботи в міжнародних правоохоронних організаціях: Дисс...канд.пед.наук: 13.00.04 – теорія і методика професійної: Харків, 2004. – 184 с.
4. Івченко А.О. Тлумачний словник української мови / А.О. Івченко. 2006. – 565 с.
5. Кругляк О.Я. Підготовка майбутніх учителів до реалізації міжпредметних зв'язків у процесі фізичного виховання молодших школярів: Дис...к.п.н.: 13.00.04. – «Теорія і методика професійної освіти» / О.Я.Кругляк. – Львів, 2005. – 275 с.
6. Михайлова Т.В. Эффективность деятельности тренера и определяющие ее факторы [Текст] / Т.В.Михайлова// Теория и практика физической культуры, 2007. – №1. – С.34-38.
7. Наумчук В.І. Професійна підготовка майбутніх вчителів фізичної культури в процесі самостійної роботи зі спортивних ігор: Дисс...канд.пед.наук: 13.00.04 – теорія і методика професійної освіти/ Тернопіль, 2002. – 232 с.
8. Ожегов С.И. Словарь русского языка / С.И.Ожегов / Под ред.гл.-кор.АН СССР Н.Ю.Шведовой. – 18-е изд. – М.: Русский язык, 1986. – 797 с.
9. Педагогический энциклопедический словарь / Главн. редактор Б.М.Бим-Бад. Редакт. коллегия: М.М.Безруких, В.А.Бологов, Л.С.Глебова, Е.А.Гончарова, Н.Н.Молофеев, Е.Г.Осовский, А.В.Петровский – М.: «Большая Российская энциклопедия», 2002. – 528с.
10. Самарук Н.М. Професійна спрямованість навчання математичних дисциплін майбутніх економістів на основі міжпредметних зв'язків: Дис...к.п.н.: 13.00.04. – «Теорія і методика професійної освіти» / Н.М.Самарук. – Тернопіль, 2008. – 228 с.
11. Сущенко Л.П. Професійна підготовка майбутніх фахівців фізичного виховання та спорту (теоретико-методологічний аспект): монографія/ Л.П.Сущенко – Запоріжжя, 2003. – 442 с.
12. Ткачівська І.М. Підготовка майбутніх учителів фізичної культури до туристсько-краєзнавчої роботи з учнями [Текст]: Дис...к.п.н.: 13.00.04. – «Теорія і методика професійної освіти» / І.М.Ткачівська. – Івано-Франківськ, 2009. – 217 с.

АНОТАЦІЯ

На підставі аналізу психолого-педагогічної літератури в статті подано теоретичне обґрунтування сутності основних дефініцій, відповідно до змісту та умов професійної підготовки майбутніх вчителів фізичної культури до тренерської діяльності в умовах особистісно-орієнтованого навчання.

АННОТАЦИЯ

На основе анализа психолого-педагогической литературы в статье предоставлено теоретическое обоснование сущности основных дефиниций, согласно содержания и условий профессиональной подготовки будущих учителей физической культуры к тренерской деятельности в условиях личностно-ориентированного обучения.

SUMMARY

On the grounds of psychological pedagogical literature analysis in the article the theoretical ground of essence of basic definitions is presented in accordance with maintenance

and terms of professional preparation of future teachers of physical training to trainer's activity in the conditions of the personal oriented studies.

УДК 378-051: 78

*Зоя Софроній
(Чернівці)*

ПРОБЛЕМА ФОРМУВАННЯ НАВИЧОК САМОРЕГУЛЯЦІЇ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ МУЗИКИ У ПРОЦЕСІ ВИКОНАВСЬКОЇ ДИРИГЕНТСЬКО-ХОРОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Підготовка майбутнього вчителя музики передбачає оволодіння цілим комплексом професійно значущих видів музично-педагогічної діяльності. Особливою складністю характеризується виконавська диригентсько-хорова діяльність майбутніх учителів музики, оскільки оволодіння нею вимагає від студентів постійного самоконтролю за координацією всіх моторних, слухових, зорових, мислительних операцій, особливої участі уваги під час вивчення і виконання хорових творів, вольової регуляції власних дій, пов'язаних із змінами мелодичних, метро-ритмічних, ладових побудов, динаміки, художньо-виразних засобів.

Для успішного здійснення своїх професійних функцій, майбутній керівник хору повинен насамперед уміти активно управляти своїми діями. Як зазначає Г. Єржемський, «здібність до самоуправління і доцільної саморегуляції своїх дій є визначальним фактором професіоналізму диригента. Вона базується на володінні «внутрішньою» технікою. свідомому розумінні об'єктивних психологічних механізмів, які лежать в основі його активної взаємодії з музичним колективом, на правильній і органічній координації своїх зовнішніх і внутрішніх дій» [2, с.58]. Водночас ефективність даного процесу забезпечує формування специфічних навичок, які виконують контрольню-коригуючу й регулюючу функції у координації власних дій, думок, забезпечують саморегуляцію діяльності.

У науковій літературі проблема саморегуляції діяльності розкрита у працях С. Єлканова, І. Кона, О. Конопкіна, у сфері музично-педагогічної освіти досліджується Ю. Лисюк, С. Самчук, Д. Юником. Вказуючи на роль саморегуляції у діяльності особистості, О. Конопкін зазначає, що «раціональна організація процесу психологічної саморегуляції виступає як реальний фактор забезпечення найбільш високої і стійкої швидкості здійснюваних людиною реакцій» [3, с.200]. Відтак, актуальність проблеми формування навичок саморегуляції виконавської диригентсько-хорової діяльності майбутніх учителів музики є очевидною, оскільки її методичне вирішення забезпечує ефективність диригентсько-хорової підготовки студентів у ВНЗ. Натомість, аналіз психолого-педагогічних і мистецтвознавчих джерел свідчить про відсутність спеціальних наукових розвідок щодо поставленої проблеми в галузі музичної педагогіки.

ЗМІСТ

<i>Бигар Ганна, Панкевич Крістіна.</i> Інноваційний підхід до формування педагогічної культури вчителя	3
<i>Блажук Олександр.</i> Організація дистанційного навчання майбутніх офіцерів-прикордонників з використанням інформаційних технологій	8
<i>Гаркавенко Ніна.</i> Проблема прояву моральних цінностей у поведінці дітей молодшого шкільного та підліткового	15
<i>Єрмакова Світлана.</i> Технологія реалізації моніторингового супроводу професійної підготовки майбутніх викладачів вищих технічних навчальних закладів	21
<i>Журат Юлія.</i> Дослідження педагогічних умов формування суб'єктності майбутніх вчителів початкових класів у навчальній діяльності	34
<i>Заблоцька Любов.</i> Освітні стандарти і їх реалізація початковими школами Великої Британії	46
<i>Кирилюк В.В.</i> Особливості підготовки майбутніх офіцерів-прикордонників до професійної діяльності у процесі вивчення гуманітарних дисциплін	54
<i>Мафтин Лариса.</i> Методика побудови спецкурсу «Народні символи і вірування українців»	63
<i>Мельничук Ю.П.</i> Використання принципу модульності в навчально-пізнавальній діяльності курсантів в умовах кредитно-модульного навчання	72
<i>М'ясковський Михайло.</i> Становлення шкільного підручника та його роль у розвитку педагогічного процесу в австрії із середини XVIII до початку XX ст.	78
<i>Ніколенко Олександра.</i> Особистість в посттрудоий період: проблеми адаптації	88
<i>Онещук Надія.</i> Комп'ютерне забезпечення тестового контролю з природничих дисциплін	94
<i>Попов Олександр.</i> Підготовка майбутніх соціальних педагогів до використання методу «Педагогіки переживання» в роботі з молоддю	98
<i>Романишина Людмила.</i> Патріотичне виховання майбутніх офіцерів-прикордонників у системі формування їх базової професійної мотивації до служби	104
<i>Серковска-Монка Ядвига.</i> Неполная семья как социально-педагогическая категория	112

<i>Сіткар С.В.</i> Підготовка інженерів-педагогів до організації педагогічного діагностування як предмет науково-педагогічних досліджень	124
<i>Смила Йоанна.</i> Соціальний аспект проблеми молодих жінок на ринку праці	133
<i>Сопотницька Олена, Кічук Степан.</i> Теоретичні засади професійної підготовки майбутніх тренерів	143
<i>Софроній Зоя.</i> Проблема формування навичок саморегуляції виконавської диригентсько-хорової діяльності майбутніх учителів музики у процесі фахової підготовки	151
<i>Тарашкевич Яцек.</i> Зростання зацікавлення піарських учених історичними дослідженнями у середині xviii століття	159
<i>Токарчук Олена.</i> Феномен «компетентність»: визначення, суперечності та головні характеристики	167
<i>Тульська Оксана.</i> Формування досвіду творчої діяльності як компонента професійної культури майбутніх екологів у процесі фахової підготовки	176
<i>Федірчик Тетяна, Піковська Мирослава.</i> Педагогічний аналіз сутності та основних функцій моніторингу якості освіти	185
<i>Федчишин Надія.</i> Навчальний план В.Райна: сутнісна характеристика	191
<i>Шилінська І.Ф.</i> Сучасний досвід реалізації педагогічних умов виховання майбутнього фахівця економічного профілю як мовної особистості	198